

Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, Ústav bohemistiky

Posudek bakalářské práce

Autor/ka práce a studijní obor: Evelína Kolářová, Bohemistika – Anglický jazyk a literatura

Název práce: Jazykový obraz čerta v českých lidových pohádkách

Vedoucí/oponent bakalářské práce: PhDr. Štěpán Balík, Ph.D.

HODNOCENÉ ASPEKTY PRÁCE		A	B	C	N	NN
1	Samostatnost zpracování, porozumění problematice, originalita práce		X			
2	Formulace cílů práce a jejich splnění			X		
3	Koncepce a struktura práce (úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)		X			
4	Práce s literaturou/ s prameny (stav bádání, využití databází, práce s cizojazyčnou literaturou, interpretace a kritická reflexe textů, výběr a úplnost pramenné databáze, její kritika a interpretace)		X			
5	Adekvátnost použitých metod a jejich aplikace		X			
6	Formulace závěrů, příp. výsledky výzkumu			X		
7	Formální stránka práce (grafická úprava, jazyková a stylistická úroveň)	X				
8	Formální stránka práce (citační praxe a bibliografické odkazy)		X			

A = výborně	B = velmi dobře	C = dobře	N = nelze hodnotit	NN = nevyhověl/a
-------------	-----------------	-----------	--------------------	------------------

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Evelína Kolářová se ve své bakalářské práci zaměřila na obraz čerta v Drdově souboru *České pohádky*, a to konkrétně na základě vydání z roku 1985. Vychází z teorie lublinské kognitivní jazykovědy. V teoretické kapitole, kterou považuji za nejzdařilejší část práce, předkládá základní teze a pojetí polské etnolingvistiky spjaté s J. Bartmińským. Jeho pohled, reprezentovaný zde několika texty, je doplněn o východiska převzatá z publikace *Co na srdci to na jazyku*. Autorka však neopomíjí v teoretické části kromě lublinské školy a „české“ (Vaňková) školy zmínit i jiná pojetí kognitivní lingvistiky (ruskou školu či Lakoffa apod.).

Práci nelze upřít vzorovou formální stránku (tj. minimum stylistických či pravopisných nedostatků), plynulý výklad. Struktura práce je pro čtenáře přehledná, byť s jednou významnou výtka. Tím je redundantní zdvojení analytické části s citacemi, u nichž navíc postrádám odkaz na stránku primárního zdroje (!) Vhodnější by bylo do práce zařadit pouze část vytvořenou na základě kategorizace vedoucí práce Michaely Křivancové (A1, A2, A3) a přidat samostatně pouze část B (doplňující excerpt nereferující k postavě čerta). Za zcela nedostatečné považuji závěrečné shrnutí. V práci chybí zhodnocení analýzy uvedené v práci pouze v prostých bodech a závěrečná syntéza. Přitom by bylo možné se ptát, zda příznaky postavy čerta nesouvisí s obrazem etnických menšin, tj. postavou cikána či žida v jazyce či folkloru. Autorka by mohla vyjít z již publikovaných folkloristických či jazykovědných prací Lucie Uhlíkové (disertace *Obraz Žida v moravské lidové písni*; 2003) či Jaroslavy Novákové (českobudějovická diplomová práce *Obraz cizích etnik v české frazeologii*; 2000). Zde by se Kolářová mohla odrazit např. od charakteristik čerta, které zmiňuje ve své BP:

nekřesťanské jméno (s. 30), mazanost, obchodní vlohy, neumí pracovat (s. 31, 38), tmavé vlasy (37) apod. Příznakem cizího v jazykových stereotypech může být také jeho „zvířeckost“ – zde např. vztah ke koním, dobrý čich (38) – nebo čertovská mluva (s. 47–48). V závěru bylo možné zhodnotit také frekvenci výskytu jednotlivých příznaků, a tedy i významnost konkrétního jazykového stereotypu čerta. Na základě těchto zjištění by bylo možné se také ptát, zda taková postava působí spíše komicky či strašidelně (tedy d'ábelsky) apod.

Dalším bodem mohlo být také srovnání dvou či více literárních korpusů, v nichž je obraz čerta přítomen. Předpokládám, že takový byl navíc autorčin původní záměr, jinak si totiž nedokáži vysvětlit obecný název bakalářské práce.

Co se týče práce se zdroji, mám ještě dvě poznámky. Autorka mohla také využít novější teoretickou literaturu než *Slovník literární teorie* (1984), a to například s ohledem na Proppovu morfologii pohádkových postav v *Lexikonu teorie literatury a kultury* (2006) nebo *Průvodce po světové literární teorii 20. století* (2012). Také mi není jasné, proč Kolářová zvolila pro analýzu 8. vydání Drdových *Českých pohádek*, a ne jejich první vydání z roku 1958. Mohla by to autorka vysvětlit?

Podnět k obhajobě:

Mohla by autorka doplnit obecná konstatování z velmi krátkého závěrečného shrnutí o konkrétní charakteristiku obrazu čerta v Drdových *Českých pohádkách*. Které z rysů jsou významné například tím, že se opakují? Které vlastnosti, jež mu jsou přisuzovány, se shodují se stereotypem postav etnických menšin?

Bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

V Českých Budějovicích dne 28. 5. 2021

.....
podpis vedoucího/oponenta bakalářské práce

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------